

www.unib.rs

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

Број 142 23 септембра 1944 Дни. 7

MEMENTO MORI!

Те ноћи дворца кнеза Богомила био је сав у светлости. Многе раскошне кочије пред улазом сведочиле су о величини броја званица. Раскошан ватромет у врту говорио је читавом крају о значају ноћи: кнез је прослављао свој педесети рођендан.

У великој, искићеној дворани под је био присут ружама. Парови из високих кругова, у раскошним хаљинама, са дивљем су разгледали величину и израз кнежева богатства.

За све време оркестар венецијанских свирача изводио је свој уметнички програм, расипајући двораном склад класичних мелодија.

Кроз двокрилна, златом украшена врата ушао је кнез, у својој блиставој одори. На поздраве племства одговори главом а затим приђе столу и седе у раскошну фотељу.

Један од племића иступи на средину дворане и уздигнути гласом обрати се кнезу:

— Ко си и шта тражиш? једва промуца кнез, изобличен страхом.

Гледајући га погледом цуним мржње приказа у белом рече:

— Ја сам жена којој си уништио живот!

— Нафијада! крикну кнез и покуша да устане, али се немоћно сруши у наслоњачу.

— Мислио си да се нећемо никада срести! Двадесет година волела сам те неограниченом љубављу. Давила сам се у беди и чекала сам те. Уверавала сам себе да ћеш доћи и да тај дан није далеко. Преварио си ме и оставио ме да се са једним дететом потуцам од немиле до недрага.

Нисам дошла да од тебе, гнусног бестидника тражим милостињу. Дошла сам да те опоменем на оно што си заборавио: ти славиш дан свога рођења а ја дан своје и твоје смрти. Погледај је! рече приказа и показа руком у угао

— Кнеже, у име племства, поласкан особитом чашћу, срећан сам што вас могу поздравити у овом свечаном тренутку, желећи Вам дуг и срећан живот!

Кнез узврати на поздрав са неколико бираних речи и објави да се настави програм.

— Живео кнез! Живео кнез! чу се са свих страна.

У дну дворане, на раскошно декорисаној позорници, наступи хор вила изводећи пластичне игре са вичићима љубичица. Солиста ловац, држећи у рукама стрелу и златан лук, одговарао је гласом који је звонио, откривајући сву величину свога талента.

Програм се изводио са пуно разумевања и уметничког смисла. Сви погледи публике били су на позорници. И нико није био приметно када је једна прилика у црном огртачу ушла у дворану кроз затворен прозор и у једном еластичном покрету заузела место на великом дустеру. Истовремено се отворила врата дворане и један од кнежевих слугу приђе кнезу, очигледно уплашен:

— Екселенцијо, странац на коњу изразио је жељу да Вам се ово преда, саопштио је слуга, спутивши пред кнеза запечаћен коверат.

— Иди, заповеднички прошанта кнез, узне писмо са стола и неприметно напусти дворану.

Под дрхтавом светлошћу свећа, у својој соби, кнез пажљиво отвори коверту и за ужасом и запрепашћењем прочита две речи исписане крупним дриим словима: „Мemento мори!“

Испустивши хартију на под свали се у наслоњачу без речи.

Кроз отворена врата терасе улете ветар и свом снагом духну на трокраки свећњак. Кроз полутаму одјекну језиви смех и једна приказа у белом ступи пред кнеза без шума и стаде иза велике харфе опточене златом.

— Маленкост! рече кнез и приђе столу.

Са великог дустера смрт се презриво смејала.

— Кнеже, узвикну један племић, поласкан особитом чашћу, молим вас да ми дозволите да овај пехар вина попијем за ваше здравље и дуг живот!

Дрхтећи од узбуђења, племић принесе пехар устима и испијајући га до дна погледа у дустер. Његов поглед срете се са погледом смрти и он се без речи сруши на под.

— Обична и честа појава: кап! рече дворски лекар и издаде налог да се умрли однесе из дворане.

Збуњен и уплашен кнез напусти дворану. Кроз полутаму, лежећи на својој постељи кнез није могао поглед да одвоји од велике харфе. Чинило му се да харфа добија живот. Покидане жице вихале се и змијолико се увјале, гледајући га светлудавим очима. Раздражен

и ужаснут кнез се диже из постеље, обухвати харфу и изнесе је на терасу.

Тамни облаци ковитлали се небом. Кашто се појављивао месец из тмастих телеса.

Под терасом хучало је море.

Кнез закорачи ограду и свом снагом повуче харфу, али је не помаче с места.

— Проклета ствар! стењао је вукући последњом снагом. У једном тренутку изгуби равнотежу и, неиспуштајући харфу из руку, стрмоглави се у море. Са фијуком ветра његов крик прелете преко узбурканих валова, преко Александрије и уђе у сиромашну кућу, где је у полутами на одру присут ружама лежала жена у белом.

На њеним модрим уснама, уз дрхтај воштанице, чинило се да трепери осмех задовољства. Крај одра клечао је млад човек.

Рад. Ж. Илић

Позвадан човек

„Да“ — рече Марић, генерални директор предузећа — „то је врло потребно. Као новом детективу предузећа, морамо му испитати способности и поштење. Према договору, ви ћете го преузети, Петровићу. Ја лично, као стари психолог, имам добро мишљење о њему, али знате како је, сигурно је сигурно.“

„Слажем се с вама, господине директоре“ — одговори секретар Петровић — „и делим ваше мишљење. Међутим, као што рекосте, мала проба нас не стаје ништа и надам се потврдиће добро мишљење које обојица гајимо према њему.“

Директор устале, оде до касе и извади дебео свежањ новчаница. „Овде има 200.000.— Ви ћете сутра нестати и детектив Ерић ступиће у акцију. Извештаје ћете ми слати телефоном.“

Петровић устале, узне новац, поклони се и изиђе.

Сутрадан у предузећу лом. Петровић се изгубио, директор бесни. Шапуће се о нестану тешких хиљада. У добар час, ето Ерића. Чиновници га с респектом гледају како озбиљно и поносно корача директоровој канцеларији.

Директор га дочека свечано, озбиљно: „Господине Ерићу, велика је катастрофа задесила наше предузеће. Наш дугогодишњи секретар Петровић није оправдао поверење које је фирма гајила према њему. Бићу кратак: данас ујутро, када сам дошао у канцеларију, Петровића није било, а у каси, од које дупликат кључева има Петровић, недостајало је 200.000.— Молим вас да ступите у акцију!“ Ерић се поклони: „Учинићу све што је у мојој моћи, да бих оправдао ваше поверење“. И Ерић храбро пође према свом првом успеху, или (ћаво никад не спава!) неуспеху.

Другог дана код Марића је звонио телефон. „Хало! ко је? Петровић? Зар

већ? То је добро! Но, шта је?“ — „Савршен детектив, диван, изванредан! Одмах ми је наишао на траг. Сву послугу која ме уснут служила, пронашао је, испитао и изгледа да ће ме ускоро ухватити. Кад ме ухвати, објасните му ствар и наравно нека и награда не изостане. Једном речи, човек врло способан“. Резултатом разговора директор је био врло задовољан. Знао сам да ће оправдати наше поверење. Захваљујући мојим психолошким способностима, нашли смо идеалног човека.“ — мислио је весело.

После подне је Ерић свратио: „Можда ћу га ускоро ухватити. Чини ми се да сам на добром трагу.“ — „У реду, Ерићу. Бићу задовољан ако успете.“

И трећег дана био је крај. Јавио је Петровић: „Моје дивљење према том човеку, све је веће. Ухватио ме и налазим се у полицији. Метнуо ме у ћелију, али после његовог одласка одмах

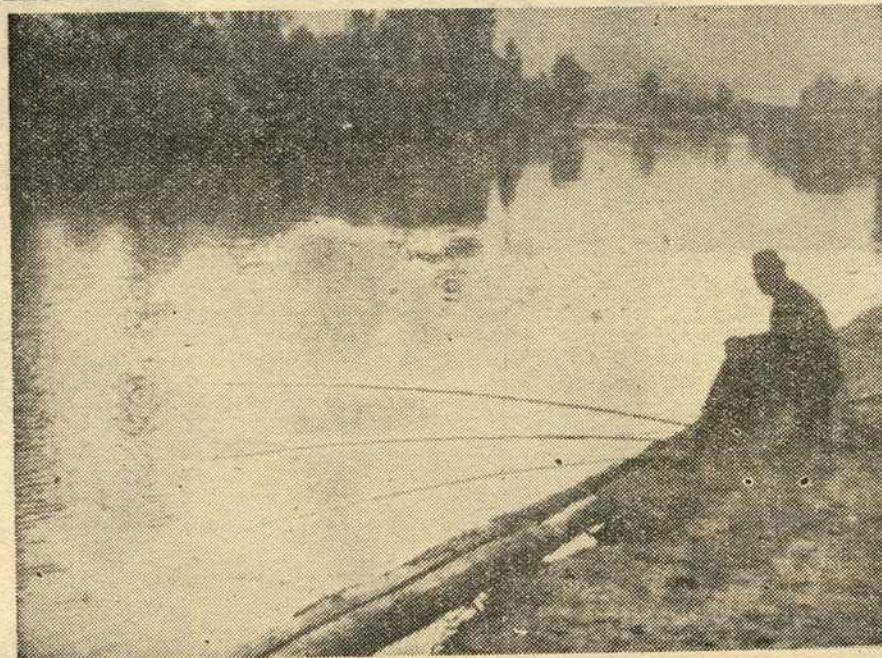

ме пустио шеф полиције, коме сте ви, како ми рече, све објаснили. Новац ми је узео и, недантог ли човека, оставио шефу полиције признаницу. Очекујте га за пола сата, да вам се јави с новцем. Ускоро и ја стижем.“

После разговора директор се срећан завали у фотељу, шапчући сам себи: „Знао сам ја то, знао. Психологија, то ти је. То је човек!“

То пре подне Ерић сен ије јавио. Ни после подне. Ни сутра, ни за три дана. Ни за десет дана; и никад више. Изгубише се психологија господина директора, и познавање људи господина секретара; изгубио се господин Ерић; изгубило се 200.000.—

М. К.

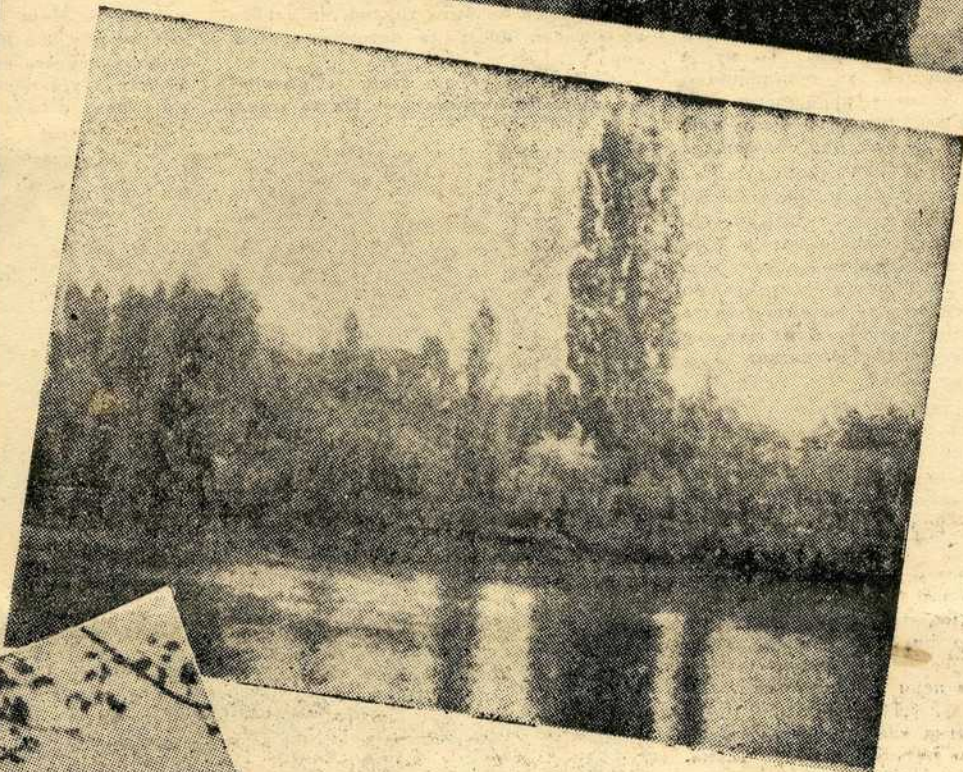
Док блага јесен пада на реке, пецање пружа двоструко задовољство. (Снимак: приватна својина)

На насловној страни:

Јесељ декор

(Фото: М. Роглић)

Главни уредник: Љуба Јовановић *
Уредништво: Македонска 31. Телефон: 23-010 *
Власник и издавач Српско издавачко предузеће А. Д. Јован Танковић — Штампарија „Пштампарија Београд“ А. Д. — чанска улица бр. 31. Промесечна претплата 70.— динара. Претплату слати на: Преса А. Д. * Београд. Влајковићева, 8. —

Шумадијска идила

Прекрасни пејзаж Шумадије даје свему идиличан оквир. И кад њих двоје, млади и лењи, ашикују на огради; и кад варованка са сељанком шета сеновитом стајом испод брестова; и кад груба рука младог сељака, тек ослобођена плуга и рала, прелуче пре-

И
Б
Л
И
О
Т
Е

ко дирки хармонике и измами полетне ритмове или сетне мелодије; и кад над мирне воде полегну сенке крошња разгранатих шумарака; или кад, у рано рутро, сељанке с крчазима дођу на чесму. Све је то идилично. Све то очарава око и душу.

(Снимци: А. Симић 1, М. А. Тодоровић 2 и М. Роглић 3)

Трустоловине по Тихом океану

— РОМАН ОД Р. АРДЕНА —

(9)
— Овде Јеса! Јесте ли ви Дуне? Су-тра да се видимо. Примили сте наше писмо? Одлично! Ради се о оружју. Да, пушке. Али не као раније већ праве војничке. Позваћете ме? У хотел „Метропол“! Добро, хвала!

Јеса је завршио разговор, изишао из кабине и задовољно кренуо кроз варош. Имао је доста времена па је пешице пошао до пристаништа.

И у овом елегантном граду Јеса је својом појавом падао у очи и многи се за њим осврнуо. Висок, снажан и витак претстављао је особу какву се у пуном савршенству може наћи само код острвљана у Јужном мору. И даме у пролазу нису могле да се одупру а да се не осврну за њим. Јеса на то није обраћао пажњу. Шта више, он баш није желео да буде запажен. То му је пошло за руком тек у пристаништу, међу људима толиких народности. Сте се ту борило за зараду и нико није обраћао пажњу на егзотичну појаву, па макако била занимљива.

Јеса је ишао уз бескрајно дуги кеј док није стигао до неког теретњака који је управо истоваривао кокосове орахе. Без предомисљања попео се преко моста на палубу. Капетан је мрзовољно гледао према се, као да на њега уопште није ни обратио пажњу. Али зато, не гледајући у Јесу, тихо је уштао:

— Кад стиже роба?
— За осам дана! — одговорио је Јеса такође тихо. — Има да се пренесе на брод сасвим неприметно.
— Осам дана, толико дангуба! — прогунђао је капетан. — То кошта чиме?
— Али, — рече капетан, — наше тав иметак.

— Ми плаћамо! — нагласио је Јеса. — Не ви већ ми! —
— Задржавање морамо пред друштвом оправдати, јер ће нам се иначе замесити.

— Зар није неки чеп нагрижен?
— Није!
— Нађите неки квар у машинама, који је настао на путу од Батавије овамо. Јесте ли сигурни у момчад?
— Потпуно.

— Све остало препуштамо вама. Товар примћемо од вас на отвореном мору у близини Кидових острва, наравно ноћу. Ићи ћете нешто ван уобичајене линије, што се да лако удесити. А какво је мишљење ваше момчади?

— Рекао сам да се ради о неколико сандука спирита, а сваки од посаде добиће за награду по стотину гулдена. Тугаће сви. Хоћете ли доћи са „Кондором“?

— Нисмо ваљда полудели! — Јеса се узбудно. — Шта мислите ви о нама? Послаћемо једрењак с помоћним мотором.

— Добро! — рече капетан, — Мислим да ћу некако изићи на крај са својим друштвом. Ако ми забибере, прећи ћу вама.

Јеса је одобравао.
— Али то само у крајњем случају. Ми вас баш овде требамо. Како би иначе дошли до нафте? „Кондор“ с товаром за нас не сме да уђе у луку, то вам је бар јасно. У противном случају би нас сву тројицу могли дочепати за врат. Када треба да предузмете редовни терет?

— За пет дана! — одговорио је капетан. Никако није гледао у Јесу већ у ваздух и прстом показао неки авион. Јеса је такође погледао у том правцу.
— Пет дана? То није рђаво. Теретњак ће због нас закаснити свега три дана.

— То је истина, али ћемо изгубити још времена што ћемо скренути са редовног правца. Ако се оправдам, могу да одлетим са свог места.

— Дођавола, то не сме да се догоди. Наћи ћемо неки разлог што сте скренули ка југу. За мој рачун истоварићете на Тахитију нафту, а идући пут ћете је опет преузети.

Капетан, дебела и црвеног од пића лица, изненада се искриво.

— Ви ћете поћи до нашег заступника и све регулисати?

— Наравно, као и иначе. — Јеса, чилце је ретко када изражавало неки осећај, такође се насмешио. — Прећи ћу далеко своје инструкције, али ћу вам ипак поверити. Морамо бити врло опрезни а да ипак не губимо времена. Излетнички брод „Астра“ враћаће се поред Кидових острва. На њему ће бити натоварене велике драгоцености, а има и путника са скупоценим накитом. А наш шеф ће уз то наговорити Кидове људе да овај терет бисера овога пута повере „Астри“. А док брод не дође на острва, опет ће се накупити велика количина бисера. То је смело предузеће али плен ће бити толики, да слободно можемо после да потонимо „Кондора“.

— Зар мог доброг старог „Кондора“, — кивно би капетану. — Па то је нај-

звити када потхват буде завршен. Тај човек не зна за препреке и људски живот му ништа није.

Неколико недеља касније, при тихој и јасној месечини, мали теретњак се нашао између Друштвених и Кидових острва. Момчад је у пуном броју стајала на палуби у напрегнутом ишчекивању док је капетан утврђивао положај. Јеса се налазио на мосту.

— У реду је! — рече капетан који је смрдио да рум. — Стигли смо куда смо хтели, али нема једрењака.

— Капетан Михле, — одговори Јеса, — морамо сачекати док дође. То је јасно.

— За вас наравно, — гуњао је капетан Михл, — али ја одговарам за закашњење. Моји људи радо кријумчаре, чврсто се држе један с другим, али ако дође опасност, они ће одати. Тада ће се одмах установити да нешто није било у реду с овом вођњом.

— Јахање је најомљенији спорт љупке Анализе Ухлик, истакнуте филмске звејде.

бољи сандук који сам икада имао под ногама.

— Но, добро, удесићемо! — насмеја се опет Јеса.

— Сад морам да пожури својим људима! — рече капетан, скиде своју масну капу у знак поздрава и несташе. Јеса је полако кренуо преко моста удубљен у мисли. — Шеф има право, — размишљао је, — „Кондора“ треба да нестане у морским дубинама заједно са мангунима на њему. — Изненада је Јеса застао и пребледео. Једна мисао као да га је прекинула. — Па ја једног дана могу шефу да се учиним незгодан и да помисли да сам прекобројан на овом свету. Морам добро па-

— Нешто се примиче! — добаши Јеса гледајући далеко изнад воде.

Сасвим се јасно чула лупа малог мотора. Убрзо затим се указала и лађа, мали једрењак. За даљих десет минута једрењак је пристао уз брод. Неколико речи поздрава и свом брзином је део товара брода пребачен на једрењак. Није прошло ни даљих десет минута а ужета су већ одвезана. Јеса је у знак поздрава капетана Михла ударио руком по рамену и успео се на палубу једрењака. Мотор је почео да ради и после неколико минута једрењак је несташ, само се још чуо рад мотора „тукет-ке“. Капетан Михл и његова момчад су ослушкивали. Затим је Михл издао

заповест: — Пуном паром напред! — Лојачи су убацили угаљ, парни притисак се попео и са великом брзином брод је кренуо напред, ка западу.

Михл је позвао првог машинисту.
— Пожуримо што више можемо да накнадимо изгубљено време! — при томе је машиниста додао новчаницу од двадесет гулдена. — Ваш део! Само да ћутите, па кажите то и другима. А ево вам новац за машинско особље.

С немим осмехом узео је човек новац и сишао с моста.

Михл је позвао првог крманоша и игра се поновила. Овај је изгледао доста дрзак а и љубопитљив.

— Шта је било оно што сте кријумчарили? — уштао је с неким подмуклим отсесом очију.

Михл није хтео да се изјасни.
— Не знам ни сам. Вероватно да се ради о спириту или тако неком ђубрету, којим треба да буду усрећени становници малих острва. Као што знате, власти су забраниле да се ништа острвљанима тајно продаје. Али као што видите, новац се да зарадити када се понесе пар буради с јаким пићем!

Крманош је био другог мишљења.

— Капетане, или лаже момак који је донео те ствари на брод или ви не желите да кажете истину. У једном сандуку сам запазио праве војничке пушке и то модерне!

— Тако? — капетан Михл је начинио запрепащено лице. — То смо ми онда преварени. Јесте ли ви добро гледали, Корби?

Крманош Корби је потврдио главом.

— Да, био сам толико слободан да се и уверим! Знате капетане, ко кријумчари жестока пића и на првој берзи продаје урођеницима, ризикује да буде кажњен затвором до годину дана. Двеста гулдена вреди ипак тај ризик. Али ко кријумчари оружје и продаје острвљанима, кажњава се затвором до десет година! А за такав ризик двеста гулдена је сувише мало!

Михл се забринуто почеша по глави.
— Оставимо то будућности. Корби. Нисам то ни слутио. Шта можемо да радимо? Ево новац за момчад.

Али Корби још није имао намеру да оде с моста. Говорио је тако тихо да га ни матроз на крми није могао чути.

— Ко таку ствар пријави, за награду добија најмање пет стотина гулдена. Човек може, дакле, да слакша своју савест и да још лепу суму заради!

Настала је дуга пауза, која као да је била испуњена електрицитетом. Капетан Михл је тешко дисао али је с муком савлађивао бес, какав може само да обузме лепука кога други хоће да уцени.

— Сваки је од вас, Корби, зарадио по две стотине гулдена, а ја четири стотине. Ако одиста мислите да сте мало примили, сачекајте док стигнемо у Батавију!

Корби је заиста сматрао да је мало зарадио и одобрио је главом.

— Да, савест треба умирити и зато желим више да добијем. — Насмешио се осмехом који је много казивао. — Али одмах чим се искрцамо, капетане!

— Никада више нећу такав посао да правим, Корби, заклињем вам се. Ни слутио нисам да је тај нитков транспортно оружје. Сигурно ће и ваши пријатељи доћи више да траже, зар не? Треба да издам сав свој уштеђени новац!

Корби је и не слутећи потписаво сада своју смртну пресуду:

— Све сам ја лично проверио. Рекао сам себи, савест треба темељно умирити. Не задовољавам се са осам или десет стотина. Зато сам опет пазио да се нико други не приближи сандуцима.

У свој несрећи то је још добро! Поделите сад овај новац, а у Батавији ћемо још о свему говорити.

(Наставиће се)

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НАША КАПЉИЦА

У ИНОСТРАНСТВУ

(Снимци: М. А. Тодоровић)

Када се Србин укрца у брзи воз или путнички авион и крене данас негде преко границе своје земље не може ни да замисли на какве ће све околности наићи које ће га потсетити и у мислима вратити у домовину.

Пролазећи кроз Будимпешту није никаква реткост да посетилац бољих ресторана нађе у јеловнику, поред осталих мађарских гурманских специјалитета и наш „србски џувеч“. И наравно, само што ручак почне, џувеч за трен ока „плане“...

У Бечу, Берлину и другим градовима Немачке продаје се наше српско вино, које ужива одличан глас, као и пре рата, уосталом. Наша „капљица“ продаје се у свима бољим колонијалним и деликатесним радњама са етикетама: Најбоље српско вино. А да је оно збиља најбоље, не само српско него данас у целој средњој Европи, потврђују многобројни конзументи који се просто грабе за сваку боцу не питајући за цену...

На улицама „Златног града“ сусрећу се још и данас кафане, ресторани, бифени и крчме са називима наших места и у њима се говори, поред других језика и српски. Праг броји данас око пет стотина породица нашег порекла. Сви они раде, живе и врло добро се сналазе. Успели су да сачувају и традицију гурманских специјалитета и да их одомаће тако да и Чеси нису у стању да замисле кафане и ресторани: „Орашац“, „Тополу“, „Велику Србију“, „Јастребац“, „Космај“ или „Црни Врх“ без ћевапчића, ражњића и пљескавице, као и нашег „као гром доброг“, како они кажу, вина...

Тако се наша земља данас на сваком кораку помиње не само због Срба него и због српских производа и специјалитета.

(Снимци: инж. Р. Стефановић 5, приватна својина 3)

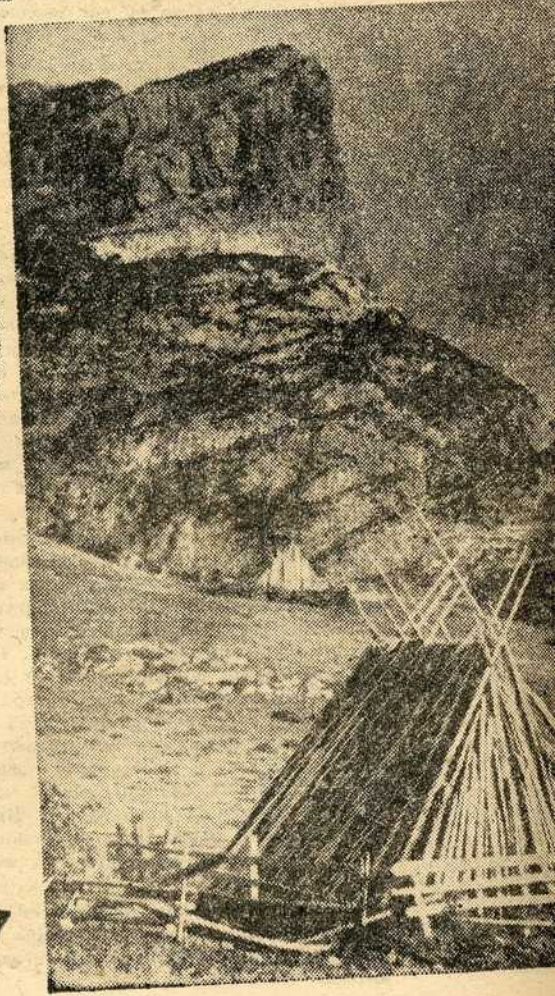
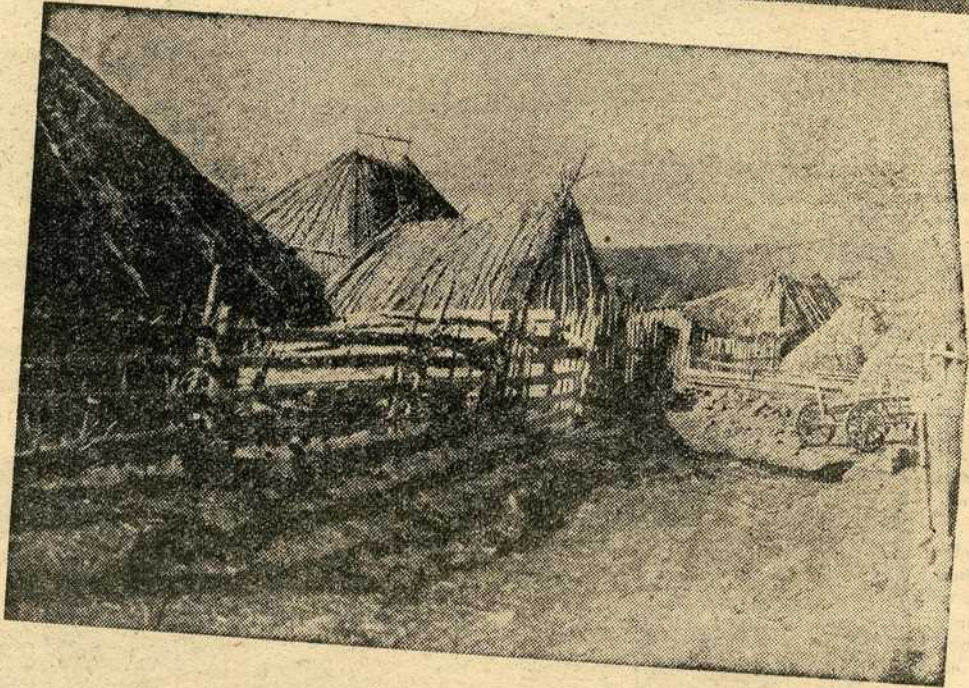
У романтичном оквиру, на стрмини брда, обично опкољено шумарцима и зеленим дугачким пашњацима лежи планинско село. Нама, варошанима који долазимо из прљавих, сивих градова и визина, оно изгледа као мали рај на земљи у којем је живот само песма и уживање.

Уствари, то је лице које ми видимо. Најчешће живота села у планини су оштра сурова борба за опстанак. Борба с елементима природе који никако не мирују. Борба да се од планине отме по која стопа земље и да се на стрмини подзида мршава њивица на којој с мукном успева по која стрмина која ће једва дозволити да се за празнике и свеце не једе проја. А често и проје понестане. Па и то мало њивице сваки час бујице носе у долину. Има брдских села у којима се земља у џаковима носи у горске висине и тамо слаже на каменицу подлогу. И тако живи све док некогода не однесе ту земљу доле, да би се после опет носила на леђима брђана горе.

Каменице лавине затрпавају брдска села. Снежне лавине их разарају и убијају све живо. Громови погађају људе и стоку по пољима. Кратко лето једва дозвољава да успе нешто усева а главна пажња посвећује се стоци. На све стране борба и рвање с природом и невољама.

Па ипак, све то није сломило брђане. Нигде сељак не воли толико свој завичај као сељак-планинац. Нигде национализму поштенији, нигде побожнији него у селима брдских крајева. Нигде људи није поштенији, нигде побожнији него у планини. Вечита борба с природом и сурови животни услови учинили су да овде људи очврсну и прекаљени проживе свој век. Имају она и своје веселе часове, своје обичаје и светковине које их сасвим одвајају од сељака долинаца. Пуни су мистике пуни симбола, пуни поштовања према планини која их гласи али коју ипак воле.

Тако је свуда у свету с брђанима, тако и код нас. Неколико дивних дела у нашој књижевности оцртавају нам живот људи из брда, људи необичних, тврђих, измучених, али људи у којима је човечанско срце остало невероватно топло за све своје ближње и своју заједницу.

Село у планини

WWW.UNILIB.RS

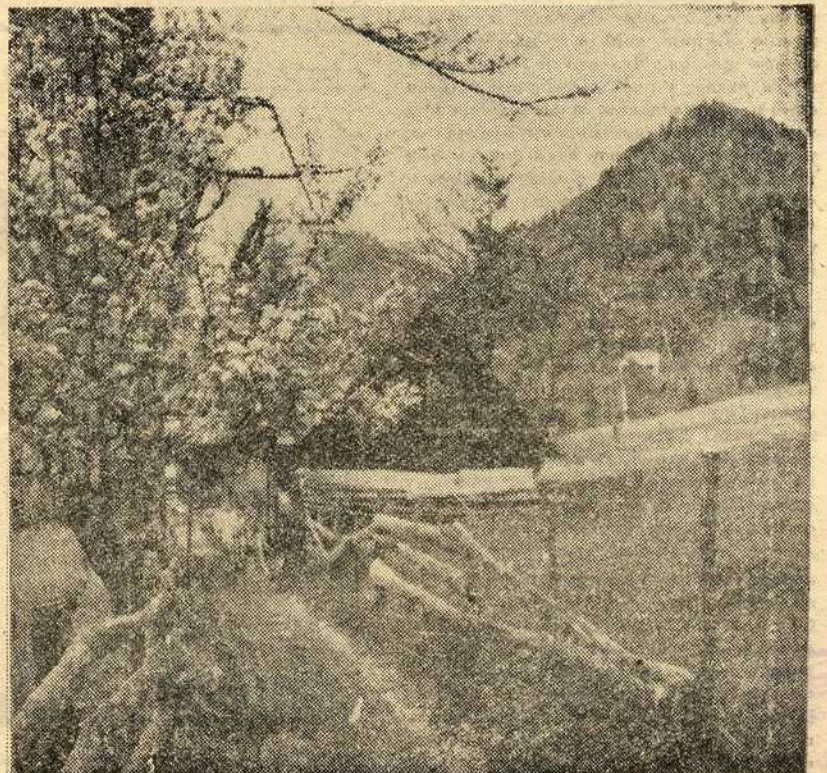

Национална библиотека Републике Србије

Датум издања

Vertical text on the right side of the large photograph, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Не слажем се са онима који свуда виде само материјализам и тврде да друштво опада. Убеђени смо идеалисти, верујемо да има још велики број таквих који мисле као и ми. Не слажемо се ни са онима који тврде да немамо еписки дух. Напротив. Четири милиона еписких етихова Средњег века доказују да је то тачно. Можда у чисто књижевној области данашњи свет нема ништа што би било достојно Олисеју, или Илијаде. Пријатно нам је да се данас боримо против убеђења која износе да је наш двадесети век окренуо леђа свему чудесно и да тоне у обично благо, које се суши и гуши га. Чујемо само жалбе на досадни свет, а често срећемо отворене и посматрачке духове који уображавају да живе међу лудовима куће без икаквог украса. На исти начин они одењују наш век.

Ми смо врло кратковиди. Никада чудесно није било тако распрострањено, ни тако често, као данас.

Некада је наша машта била свежија и више детињаста. Она је сва људска бића, како би се појавила, преносила у тај чаробни свет Клеа и радник, владалац и скитница — сви су они имали вере, сви су природно и потпуно веровали у епопеју. Познато је да је само језик крив, што народима писмо дали вљика епска дела. Он није био још спреман, ни довршен. Предмети су кружили кроз живот. Наши ближи претци волели су приче које је волео Платон, али нису имали на расположењу оруђа, да их урежу у вечни камен.

Данас су те приче многобројније и бујније него икада. Језик није био израђенији, богатији ни продорији, није никада био слободнији, ни паразитији у свим својим преливима. Још једном живимо у блиставим пределима чудесног, а не можемо да се решимо да га овековечимо.

Чудесно? пита се. Оно је крај самог вашег уха, у треперењу првих снова када хоћете да засните. О њему нам говоре повине, које су једна врста резимеа дневних догађаја. Чудесно је, на пример, венчање награђене лепотице с неким магнатом, чудесна је прича о султану који решава да се ожени филмском звездом чије је тајанствено лице једва назрео у неком филму; чудесан је и урођеник из Бечуане, који као зналац предводи групу научника.

Чудесно? То су литри, тоне, километри и минуте, који показују издржљивост класичних јунака спорта, утакмица, или усамљених доживљаја; то су авиони који раздиру ваздух брзином од 600 километара на сат; то су зраци који нам откривају рад јетре; то је пут телевизије кроз вртлог и олује. Има чудесног и у настојању модерне науке да навикне летити да слећу на вештачко цвеће и у доказивању да ултравиолетни зраци нарочито утичу на малу ирваљу мрежњачу. Чудесан је и доз класне лутрије који вам даје нож за резање цигара. Чудесно је у општењу преко радна, у писањој машини коју носимо на пут, авионом, у психофизиолошким скијању, у механичким играчкама, у цртаним шалама и у електричном бријачу, којим амерички новинари превлаче преко лица док вредно диктирају свој свакодневни извештај. Тако су, како устану, обријани, и чланак је готов.

Све је данас чудесно. Слика краљице ичела, која, окружена својим дворанима, носи јаја; нови и чисти вагон-ресторан; нестанак подвезе за чарапу; италијанска граматика која се учи у дописној школи. Све је то чудесно, из прве руке. Уздигнимо се сада заједно у више пределе. Тада нам посатје чудесна истовременост. Све се одиграва у френетичном трзају једне секунде. Све се дешава у исто време: ратови, железничке несреће, крштења, претставе, напредак хемије, интернационални мечева, сцене улице, директни ударац у боксеров нос и сви догађаји по великим паробродима, по кућама које су пуне породица и злочина, по плајама, инсјатутима, штампаријама, по штеталиштима у унутрашњости, гимнастичким и матурским свечаностима, на дипломатским састанцима, где се одвијају и мрсе клудчад догађаја и односа.

Добра половина пацијената, који улазе у лекарске ординације, жали се на главобољу као на важан симптом своје болести. «У 20, до 25 од сто случајева, главобоља проузрокује отсуство чиновника», вели директор персоналног одсека једне велике установе. Главобоља је непријатељ породичне среће и успеха у раду.

Нашу општу заблуду у борби са главобољом претстављају убеђење да ову морамо излечити, а не потиснути њен узрок. Последнице? Домаће апотеке су нам пуне пилула и прашкова, неких безбедних анестезиских или шкољевих лекова, које бисмо смели да употребимо само по лекарском одобрењу. Сви ти лекови имају једну заједничку особину: они не лече, већ само уклањају симптом који би нам, можда, открио болест. Проузроковач главоболе може да се крије свуда, а не само у глави.

Физиолошки је утврђено да многи важни органи нису осетљиви за бол. Стомак, црева, па и само срце могу да буду засечени, а да се то и не осети. Али ти органи пренесу своју жалбу средишту нервног система — глави.

Неке медицинске књиге набрајају преко 200 узрока главоболе. Могу да буду подељени у три шире врсте: механички узроци, токсични и функционални. Многи случајеви главоболе могу да припадају свима овим врстама.

Механичку главобољу проузрокују болести и повреде саме главе. Главобоља пропраћена зимом и језом најчешће је последица запаљена носне слузокоже, која затвара узане пролазе ка синусима, коштаним удубљењима на предњем делу лобање. Ваздух у овом случају не може да слободно улази и то проузрокује тупи бол. Лекарима дају растворе којима се испирају слузокоже.

Механичке су главоболе и болови у пределу очију, које проузрокује и најмања неправилност у преламљању светлости. Најчешћи су узроци: нагињања над предметом рлаа, читање при слабој светлости. Добре наочари су најбољи лек за ову врсту главоболе.

Највећи део механичких главобоља скончан је с јаким боловима, тако да болесник може да изгуби свест. Такве главоболе последица су потреса, тумора или чира у мозгу, болести лобањских судова или менингитиса.

Потребно је да се помало познаје структура лобање, да би се схватила анатомија главоболе. Лобања је тако испуњена мозгом и цереброспиналним флуидом, да и најмањи притисак може да изазове бол. Мозак је обавијен чврстом опном, која је испреплетана нервима. Ту опну може хируршки нож да засече, а да притом не осетимо бол, мада је веома осетљива при растезању. То растезање игра важну улогу код другог случаја главоболе, које наступа нитоксикацијом.

Главобоља, чији је узрок нитоксика-

ција, наступа кад у тело унесемо неке отрове — алкохол, дроге, гасове, или дувански дим — или од самих отрова које производи тело.

Поремећаји црева и све болести које прати грозница стварају у тело отрове, који прелазе из крвних судова у мозак и тако ремете нормалну исхрану лобањских живаца. Повећава се циркулација крви у мозгу, она се шири и одатле долазе болови. Понекад главобоља долази од стезања крвних зрнаца у опни, што се дешава обично ујутро, ако смо претходне ноћи сувише пушили. (Отров од дувана трује мала крвна зрнаца у мозгу). Кофеин из нашег јутарњег доручка снажи ослабљена крвна зрнаца и лечи главобољу.

Функционална главобоља нема органске узроке и претставља један од тајанствених симптома, које савремена медицина не успева да објасни. У ову врсту спадају главоболе које долазе од претераног или недовољног крвног притиска, од анемије и претераног замарања. Ту спада и мигрена, периодична и необјашњива главобоља, која је често праћена светлацима, а понекад проузрокује и губљење памћења или визије које могу да буду убедљиве као фата моргана. Болесници имају наступе неиздржљивих болова.

Узроци мигрене су разноврсни: нарочита реакција на извесне врсте хране, поремећаји ендокриних жлезда, наследност и неке психичке пертурбације. До сада је против ње било мало лекова. Тек пре извесног времена пронађена је извесна супстанца, гинегрин, дериват ергота који, узбризан у мишице, лечи мигрену у 50% случајева.

Па ипак, то није прави лек.

Стручњаци још више збуњује мигрена, која је изазвана сувише јаким емоцијама. Сасвим је тачно да можете добити главобољу просто зато што сте несвесно већ 20 година мрзели свога тету Павла. Нико не зна да да право објашњење ове појаве, ни најважнији преглед не може да открије неки физиолошки поремећај. Главобоља ове врсте даје утисак као да вам неко стеже лобању са свих страна, као да на глави имате метални шлем. Депресија, брига, незадовољство и бескорисни импулси често прелазе у главобољу. Лечење? Спорт, живо интересовање, или, што је још боље, нека накладка за изгубљене, или немогуће жеље.

На срећу, најраширеније су баш оне безбедне главоболе. Једна велика болница направила је статистику свих ових узрока. Међу главне долазе: умор, глад, (оба ова узрока ремете нормалну исхрану лобањских живаца) затвор, слабо варење, алкохол, премарање очију, заразне болести (са њиховом грозницом), нервни поремећај, поремећаји црева, болести носа, запаљење синуса, невралгија и мигрена.

Повремена слаба главобоља нема нарочите важности; сасвим је друга ствар

е хроничном. Појединци који главобољу лече сопственим лековима, многе греше. Кад је осетите, најбоље је још да узмете лаку храну, да скинете одело (да вас не стеже) да легнете у замрачену собу и останете тако пола сата. Хладан облог може исто тако да помогне. Брза шетња, или хладан туш могу такође да користе, јер појачавају циркулацију крви. Ако је главобоља наступила услед конгестије крви у главу, добро је да ноге потопите у врелу воду и тако главу ослободите сувишног прилива крви.

Срећом и у тежим случајевима изгледају доста повољни. Данас се и код тумора у мозгу врше усешне операције. Медицина иде за рационалним циљем: да главобољу лечи отклањањем њених узрока.

Д-р В. Н. Б.

Машта ове ноше

Данас кад се у свакој кући економично, прављење нових хаљина изгледа луксуз, ма да је то у веку руку корисна потреба. Та се потреба радије препустала моди, која настоји да помогне женама да се увек исправно и лепо облаче. Али у данашње време ни моду није заобилао економисање. На моди се највише и најчешће одражава дух времена.

Тако овај модел претставља једну јесену хаљину од лаког вуноног штофа у две боје, на пр.: нежна розе боја са тегет уметком. Блуза са ушненим крајњим на кратким реверима се напред закопчава а сукња је кројена у 4 дела. Уметак затворене боје почиње од рукава на неколико см. од вомега и спушта се до појаса, одакле се продужава у хоникасту цип. Лећа на блузи су од истог материјала као и уметак. Сукња се доле шири у једна приметан знонасти облик. Хаљина је потпуно спортска, једноставна и врло укусна.

Старе хаљине се могу искористити на стотину начина. Комбиновањем се стварају читаве креације пуне елеганције, довитљивости и фантазије. Са мало воље се постижу најсавршенији успеси.

Оваква хаљина добоја напредно леп ефекат преправљањем старе трофане хаљине загасите боје. Уметак, и ени по напрту, је обично супротне, светлије боје. На средњи предњег дела сукње се налази једна дубока фалта. Симетрично изрезан уметак, дубока фалта и бела краглица уз врат дају врло пријатан изглед овој укусној хаљини.

Т. К.

УМАЊИМО БРИГУ О ЧАРАПАМА

Пре свега онај који много мора да хода и да ради добро ће да учини ако не носи такве чарапе. Ове скуда нам направиле непоправиме штете. Пријатно је за ношење, а и корисно је да сами направимо уметак за ципеле од картона превученог сомотом или каквим дебљим штофом. Не само да штити чарапе од цпања већ и у хладно време штити од хладноће. Велику улогу у неговању чарапа игра и правилно прање. И нову чарапу треба пре него што обучемо једном натопити у млаку воду у коју смо ставили неколико капи сирћета. Тиме ће чарапа постићи већу еластичност, и теже ће се закачити и цепати. Исцедимо воду благим притискивањем и обесимо их на умерено темперираном месту.

Ако нам се подепа чарапа на пети тако да неможемо више да је поправимо узмимо доњи део неке старе чарапе и ушимо и ацело стопало. Тиме ћемо постићи и већу издржљивост и топлоту.

Негујмо чарапе и поступајмо са њима као са скупоценом ствари па ћемо скинути с врата велику бригу.

СРПСКИ РАДНИЦИ У НЕМАЧКОЈ

Дилетантска група првог српског радничког позоришта у Берлину (Фото: приватна својина)

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

Време које преживљава Београд и цела земља тешко је и претешко. Али и у пркос овоме ипак се живи, или још тачније живи и ради. Мада је тај живот како многи кажу: „од рана до сутра“, ипак се осећа. — Позоришта, биоскопи, концертне и музичке дворане пуне су посетилаца. Фудбалска игралишта, боксерски рингови и друге спортске приредбе имају такође своју публику.

Међутим, док су средње школе и факултети распуштени, дотле школе у којима се негује уметност, и поред свих тешкоћа и неизвесних дана, нису напуштене. Тако се у балетској школи Мила Јовановића ради и вежба свакодневно. Његове ученице — младе балерине не знају за страх. Оне су пуне воље, амбиција, самоуверења и радећи неуморно, верују својој искусној наставници и својом бујном младалачком маштом, која их носи кроз догађаје у будућност, сањаре о срећи, успеху и слави. Док неке од њих већ раде, тако ношене маштом, чују френе-

Будуће звезде

тичан аплауз позоришне публике, дотле друге, кроз полузатворене ролетне очних капака виде себе у белоснежним лептирастим хаљиницама на филмској пантлици...

(Снимци: М. А. Тодоровић)

ТАИТИ ЈЕДАН РАЈСКИ КУТ СВЕТА

УСЛЕД ЧЕГА НАСТАЈЕ УМОР?

Противне рокаде

(Играно 26. 9. 1943 на турниру у Београду за шампионат Србије)

Бела: Петровић. — Црни: М. Гајовић

- 1) e2--e4, c7-5; 2) Sg1-f3, Sb8-c6;
- 3) d2-d4, c5:d4; 4) Sf3:d4, d7-d6; 5) Sbl-c3, g7-g6; 6) Lf1-c4, Lf8-g7; 7) Lc1-e3, Sg8-f6; 8) f2-f3, 0-0; 9) Dd1-d2, Ls8-d7; 10) h2-h4, h7-h5; 11) 0-0-0, Ta8-c8; 12) Lc4-b3, Sc6-a5; 13) Le3-h6, Sa5:b3+; 14) Sd4:b3, b7-b5; 15) Lh6:g7, Kg8:g7; 16) Sc3-d5, Sf6:d5; 17) Ddz:d5, Dd8-c7; 18) Td1-d2, Dc7-c4; 19) Th1-e1, Ld7-e6; 20) Ddz:c4; 21) Te1-e3, Tf8-c8; 22) Sb3-d4, b5-b4; 23) Sd4:e6+, f7:e6; 24) Te3-d3, Kg7-f6; 25) b2-b3, Tc4-c5; 26) Td3-d4, a7-a5; 27) a2-a3, e6-e5!; 28) Td4-d5, b4:a3; 29) Td5:c5, Tc8:c5; 30) Kc1-b1, g6-g5; 31) g2-g3, Tc5-c3; 32) Tdz-f2, Kf6-g6; 33) Kbl-a2, g5-g4; 34) Ka2:a3, Tc3:f3; 35) Tf2-g2, Tf3-e3; 36) Ka3-a4, Te3:e4+; 37) Ka4:a5, Te4-e1; 38) b3-b4, e5-e4; 39) b4-b5, e4-e3; 40) b5-b6, e3-e2.

Бела уредјаје. Црни је врло прецизно и енергично играо ову партију.

Који је одговор тачан?

- 1) Фидије је био: глумца војсковођа свештеник вајар
 - 2) Краљевни Марко по други пут међу Србима" написао је: Милова Глинкић Радоје Домановић Драгомир Бозак Браислав Нушић
- Тачни одговори: 1) Фидије је био Атиљанин (500-300 пре Христа) један од најпознатијих старих грчких вајара. Он је својим вадовима украсио Партеон и дао неколико најлепших дела старог вајарства. Његово је дело и огромна статуа богиње Атине на Акропољу (16 метара висока), богиње Атине у Партеону и Зевса у олимпијском храму. Оба она лека рађена су од слоноваче и злата.
- 2) „Краљевни Марко по други пут међу Србима“ је општа сатира на савремени живот коју је написао године 1905 познати књижевник Радоје Домановић (1873-1908).

Одговорите одлучно: Да или Не

- ОДГОВОРИТЕ ОДЛУЧНО: ДА ИЛИ НЕ?
- 1) Да ли су стави Грци први гатили гимнастику, или је гимнастика била из Грца?
 - 2) Да ли је која наша владака посетила Св. Гору?

Да ли знате?

1) Многи наши стари учитељи — професори стварно су имали врло трајно образовање и сирем. Да ли у такве спада и Иван Југовић, који је основао у Београду прву вишу школу?

2) Да ли је први београдски водовод релативно скорог поскола?

Тачни одговори: 1) Не. Иван Југовић, оснивач и први наставник велике школе у Београду која је основана 1898 године, био је један од најумнијих људи међу људима свога времена. Свршио је права у Пешти. Три године је био професор у Карловцима, а затим је 1895 године прешао у Србију. Учествовао је у многим важним државним пословима државе која се тек стварала.

2) Не. Први београдски водовод је старог датума. Одмах пошто су Турци освојили Београд 1521 године, почели су да граде водовод који је касније прошириван, трајао све до подизања модерног београдског водовода 1890 године. Још и у то време тај стари турски водовод снабдевао је водом двадесет старих уличних чесама у Београду.

Размислите мало

РАЗМИСЛИТЕ, ПА РЕШИТЕ!

Бр. 232 343 454 565
Да ли сте пажљиво размотрили ових пет бројева? Шта вам они говоре?
Одговор, као и обично, у идућем броју.

ИЗ 141-ОГ БРОЈА

ОДГОВОР НА „ДА ЛИ ЈЕ ОВО КРУГ?“

Круг је савршено правилан. Што нам се он чини малом општотном на довој ствари је само оптичка обмана.

Уред Тихог Океана, изван свих великих пловних линија, 9.000 километара од Валпареза, на пет, до шест дана обичне пловидбе до најближих ципили Самоа, скривено благује овај чаробни кут. Изгледа, као да су се Таити намерно толико удаљили да би што дуже, упркос векова и цивилизације, остали рај земаљски...

Рај, који је опевао Пјер Лоти!

Говорити о њему после Лотија, било би готово обесмешчење. Ипак, Таити данас нису оно што су били пре десет година.

Прогрес их је већ увелико почео да уништава.

Извесне земље подносе дах «новога доба» мењајући се под њиховим утицајем, обично на горе; друге не могу да се прилагоде новом времену и умиру...

Јапан Госпође Кризантеме трансформисао се; Стамбул несрећне Азијале издише; Таити лене Рахура умро је.

Али небо и земља нису се променили, и море је увек исто.

Два блока угашених вулкана, угвињена плавим водама океана, узносе се гордо к небу, два диновска масива, одевена у тропску шуму, шуму чија бујност не крије ниједног смртоносног биљку, ниједног опасног инсекта, никакву змију ни звер; то је једина шума на свету, која је сва благод и чедност: га: виђена с мора, то је једна куна.

Два масива. Прави Таити, пре свезарубљена благим и хармоничним странама, висока око 1.500 метара, која носи на својем врху једно пространо удубљење, некадашњи кратер претворен у ливно језеро, кога цуне стотине потока и хиљаде малих водопада. За њим је Велики Аоре и горди Ороена, две огромне камене игле које се пењу чак до висине од две хиљаде метара, да би миловале влажне висине облака.

Други масив, који се зове Теарану, везан је с правим Таитем замљоузом Таравао. Кад их човек гледа издалека, са пучине, чине се као две лађе везане једним ланцем. Теарану има планинске стране у виду стрмих литица боје зеленог плаветнијала, с мрачним сенкама, као да је неки титавски чекић ударао по тим странама. И збиља, Теарану личи, пре него на машта друго, на једну огромну јабуку пресечену на пола и спуштену на сред Океана.

Као крајњи луксуз, зелена одећа Таитија обавијена је једним низом корала. Оба масива заокружена су, саввим при дну њихових страна, баш на висини мора, једним мадреноричним балконом чија се обала спушта стрмо у воду. Тако се пружа, као прстен, око острва, зараван широка око шест километара, отприлике, коју су наноси, планине и трулеж великих шума начинили плодном да све културе напредују невероватно, без напора, готово без икаквог рада. Ту су честа лепа села, с кућама изгубљеним у кокосовом дрвећу.

Један широки пут иде кроз долину и заокружује острво. Обичан пут. Ништа нарочито, у ствари. Нема ту неких стена, ни литица, никакав декор који је намеће. Али поред тог простог пута пружа се водена површина тако мирна, да на беломе песку плаже море не прави ни најмањи дрхтај, тако да се чипкаста линија кокосовог дрвећа, која се у њему огледа, пренеси на ту површину тако верно, као у какво огледало од кристала. Прозирност је савршена, прозирност тамно-плаве боје за какву Средоземно море не зна. До петнаест метара дубине видите најмање детаље: алге, корале са својим развијеним гранама и оне изванредне полинезијске гљурце који беру бисерне шкољке, са тако финим покретима, тако лаганим као да то чине горе на божјем ваздуху. Перози, патозарени воћем, или ливним рибама, клизе по мирној води.

Са друге стране пута је шума: високе палме, огромно цвеће, изванредно воће, испреплетани дебели бршљан, стабла дрвећа увијена у густу маховину, искићену крупним орхидејама. На самоме путу ни камења, ни блата. Кипа једва да окваси земљу, земљу веома мекану за босе ноге оних које сусрећете. А то су људи боје чаја, врло високи, веома витки, блага лица, пријатна гласа, неодољивог осмеха; а жене су изванредне лепоте; њихова фи-

гура потсећа на грчке статуе, са једном изванредном грацијом више, грацијом жене која вам се приближује у ставу једне богиње, у тако чудном контрасту са крајњом виткошћу тела, држећи главу високо и право, да би се њено мирно и гордо лице одједном, на ваш поздрав, осветлило необичним осмехом размаженог детета.

Ништа нарочито, у ствари; ништа грандиозног. Најчистија лепота, али проста. Људи који нису видели Таити, који само разгледају фотографије острва, обично су увек разочарани. Ту им се човек једва може дивити. Таити се не да описати, као ни кликати. Јер, никаква слика, никакав опис није у стању да нам дочара онај шарм, у исто време дубок и фини, који осваја душе способне да на овом изабраном острву опште са природом. Маври су та бића; сви Маври, пре свега, и многи странци с њима.

Морепловци уживају више него ма ко други у чудотворно благом гостопримству овог рајског предела. Он је, као и многа друга полинезијска острва, опкољен спрудом корала, једним природним бедемом, уздигнутим готово до саме површине мора, који зауставља бес и најснажнијих таласа. Између тога бедема и коцна пружа се једно кружно језеро, потпуно мирно. Неодољива сила природе, која је изражена у моћним таласима Тихог Океана, задржава се тако на извесном одстојању од коцна, и то одстојање креће се између неколико стотина метара, до два километра. За бродове, који се узалуд опиру бесним таласима простране пучине, ова мирна површина воде претставља идеално пристаниште, и ако на први поглед изгледа да му је немогуће прићи. Јер на томе коралном спруду море се разбија, пенушајући се у стрмовитом бесу. Али одједном, указује се отвор, један узани зарез у зиду од корала. Брод се њему упућује; до последњег тренутка изгледа да ће пропасти у ужасном ковитлању таласа; одједном, за неколико секунда, међутим, брод се умирује. Забрлоно је већ опим чудно непознатим морем, тако продрљачним и тако дубоким.

Најлепша од тих мирних зона је она на северозападној обали Таитија, између гребена Фаре-Уте и Нуу-Тере. Ту је спољни бедем удаљен од обале неких 1200 метара. Бедем од корала широк је читавих 300 метара и дуг преко два километра. Ту се савио оружје Папете, престоница Таитија. Један отвор у спољном бедему, широк три стотине метара, омогућује приступ у пристаниште престонице. Али пролаз кроз тај отвор опасан је, јер је пун подводних жбунова корала. Сигурна пролаз могућ је само у ширини од 70 метара.

У Палести склоњено је обично око две стотине једрилица, којима управљају дјеморотци, веома искусни морнари. Пловидба је развијена око обале острва.

Таки су Таити, острва лених Мавра и вахине витка стаса и хармоничних покрета. То је свакако, прекрасни, најправљачнији и најближи од свих предела на свету; то је станиште лепоте, благовања, благословена рајска земља.

Али авај, и на овај кут, изгубљен дубоко у Океану, бацно се, долазећи из Америке и Кине, велики број људи, који мисле да је „цивилизација“, и који ће за кратко време ово царство љупке лепоте преобразити у један од најбалнијих трговачких контоара.

К. Ф.

„Не могу више да издржим. Ноге ми клецају од умора, а очи ми се саме заклапају“, говори домаћица после неког великог спремања. (То се често може чути и од многих других људи, који су послови склопчани са великим напорима, а од којих се они умарају. Јер такво речу ко још није чуо?)

Међутим, поставља се питање: Зашто се човек умори? Дакле ово зашто: нама тоге не клецају зато што су нам се умориле, нити су нам се очи умориле па се зато саме заклапају. Не! Само се умарају наши живци и ћелије тих живица, чија је центар у мозгу. Последња умора тих живица је клецање колена, вртоглавица или заклапање очију. Из овога се види колику важну улогу обавља живични систем, који омогућава телу да оно помоћу мишића сачува своју снагу, да не клоне и да одржи сталну свежину.

Када знамо колика је огромна улога нашег живичног система за наше тело, онда нам је јасно да наши живци, који се могу с правом назвати „дуге живичног система“ свакодневно извршују њихову радњу. Да би сазнали колика је та радња, потребно је само да погледамо живца кроз микроскоп. Величина ћелија потсећа нас на полина, чији су кракови испружени на све стране. Осим тога приметимо одмах да се на ћелијама налазе беле, жуте и сиве капљице које се сјаје као бисер или драго камење. То су најлепше и најзначајније супстанце, које су њима потребне да могу извршити свој задатак. То су масти, лецитин, фосфорне куплице и уље. Живичана ћелија не употребљава изјутра.

Зашто баш изјутра? Зато што свака ћелија има такозване племените супстанце, које јој служе као „гориво“ за радње и напоре, које она мора свакодневно да изврши. Јер, као што авион и аутомобил имају бензин и друга разна средства за погон, тако исто ћелија има, напред поменуто, племените супстанце, које јој служе као „гориво“. И као што сваки авион или аутомобил може да летти само извесно време, тако исто и „гориво“ наших ћелија може им давати снагу за извесно време, тј. могу да издрже само око 14-16 часова, отприлике дужина једног летњег дана. За то време снага наших живица остаје нетакнута.

Живичана ћелија је пуна снаге изјутра. Онда настаје дневни рад пуно брига и опет ми смо уморни. После тога поћни сав обавља изстрошених „горива“ и у њима се онда сакупља нова снага. Из наших крвних судова издвајају се нове ћелије, оне нам дају снагу нову снагу и нов живот. Тај процес се завршава ујутру, тама када се ми обично будимо. Истовремено крвни судови уклањају из живица изстрошене остатке „горива“, које ћелија не би могла сама да уклони.

Тек сада, тако осветљени, живци могу ујутру да наставе свој посао пуно компликованости и одговорности. Љ. П.

Ситне лажи

Има лажи које изговарамо несвесно, или да би некога уморили или да га прерадо. У сваком случају то су ситнице које не третира онда ће се сам лажљивац наћи у невољи.

Секретарица: Господин директор је на једној врло важној конференцији.

Фризер: Ево ме госпоно, долазим кроз један минут!

Зубни лекар: Умириће се! Ништа нећете осетити!

Улични пролаван: Дајем вам га јефтиније јер ми је то последњи комад.

Кројачица: Свршићу Вам госпоно халачицу до краја недеље!

Црноберијанац: Само из пријатељства вам дајем тако јефтино. Мене стаје скупије!

Све мајке: Само да вам кажем шта је јуче опет рекао мој синчић!

Преводац: Дајем вам га просто за цео господине! Шта мислите то је прави преводни штао!

Све пријатељице: Па знаш душо да ја не волим интриге! Слободно ми кажи. Ја ћу ти као гроб!

аЗводник: Целе вечери сам седео код куће и мислио на тебе!

Издавач: Ваш рукотис прочитао сам нарочито пажљиво али најжалост...

Пензионер: Како можете да кажете да је то цвеће увело кад сам својим рукама јутрос брала!

Монденка: Некад ми се много удварао! Једна сам га се отресла!

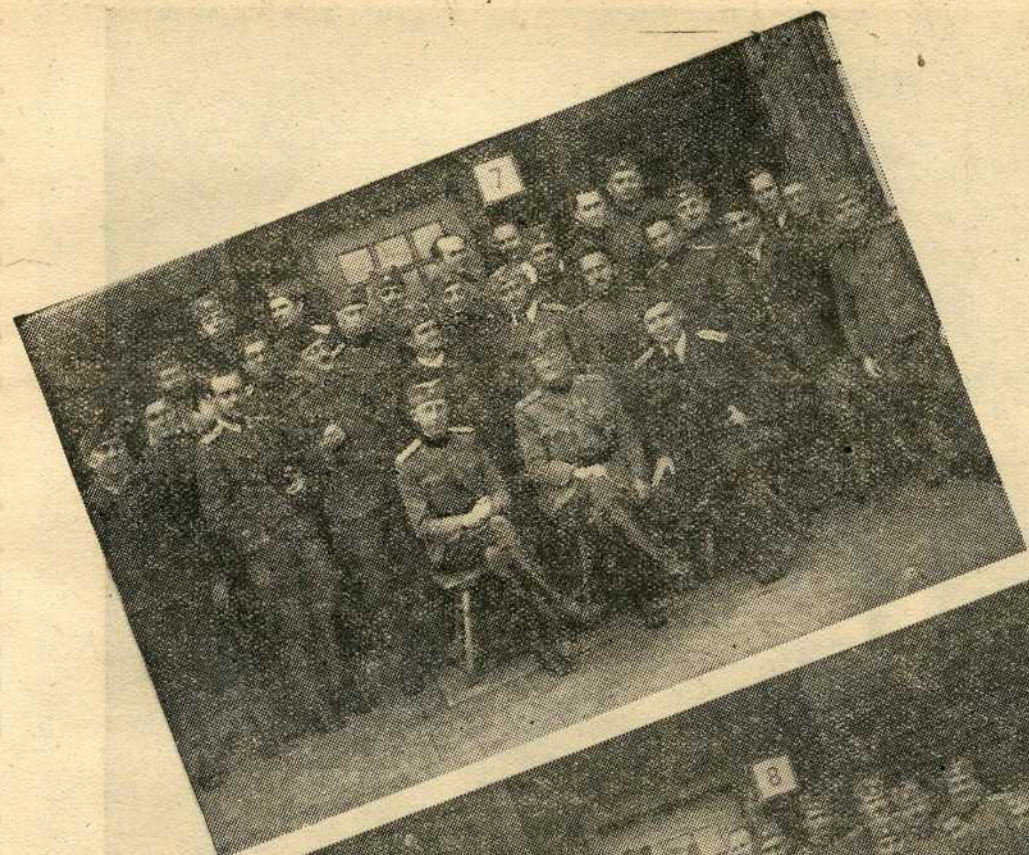
Отавац: У наше време тога није било! Муштерија: Размислићу још па ћу онда опет доћи!

Побеђени првак: У овој утакмици нисам ни хтео да победим. Зато нисам ни тренирао.

Говорник: Још само једну реч о...
Адвокат: Зав би се примио да га брањим да нисам сигуран у његову невиност!
Професор: Ја вапем сину желим добро. Зато сам га баш и оборио да буде вреднији!
Бака: Мале није па један мушкарац осим мог покојног Раке пољубио!
Шницларина: Збогом мамце! Не брини, рано ћу се вратити!
Плавуша: Верујте ми да ми је то права боја косе. А личи на фарбано.
Цео свет: Видео сам својим очима!

Мале занимљивости

ПРВИ СРПСКИ БУКВАР
Писац првог српског буквара је Сава Иннок. Од овог првог српског буквара знало се само за један примерак. Буквар је штампан у Мледима 1597 године на четири листа. Не зна се да ли је био засебно издан или уз неку другу књигу. Писан је српско-словенским језиком. Прво су саопштена слова, затим сугласници редом спојени са самогласницима, па онда имена појединих слова и на послетку најважније молитве. По датуму и месту штампања на крају могло би се закључити да је буквар штампан засебно.

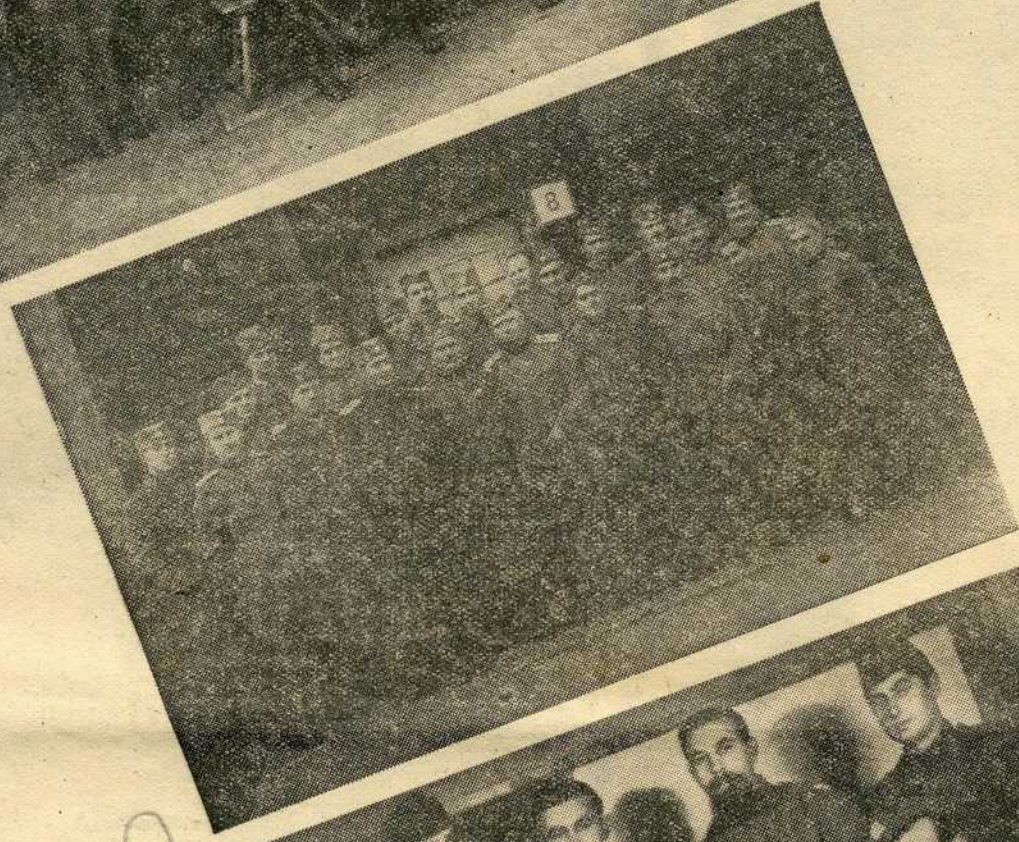

Одогго на дола:

Група официра из Офлага VI C

Група заробљеника из сталата XVII B

Група наших официра у Офлагу VI C

Мајци

Давно су прошли они мили часи
када сам на твоје крилу срећан био;
слушао песму твоју мила мајко,
и срећан, моћан по свету се вно.

Давно је било. Кад се сетим свега,
срце задрхти, груди се цепају,
сузе ми саме на лице наврћу
и трагове црног бола остављају.

Без тебе мајко у туђини живим
међ' људима који ме не знају,
живим и борим се за то парче хлеба
и сви ме овде немало гледају.

Како бих мајко, одавде отиш'о,
на твоје крило главу положио;
загрлио би твоје оронуло тело
и жуљаве руке слатко изљубио!

НОВАК АРСЕНИН

Поздрављив поевима у туђини

Мала Мирјана, кћи капетана Србољуба Гавриловића, Офлаг VI/C, шаље тати поздраве са Дунава.

Верица, кћи коњичког капетана Драгоша Сарића шаље драгом татини најтоплије поздраве.

Наши заробљеници

Официри у Офлагу V D

Војинци из сталата VIII C

На трагу јесени

Не тврдимо да неће бити још лених, топлих и сунчаних дана, али... лето је на измаку. Јутра и вечери су хладније, а и дани, ако нису сунчани. Зато даме, су цело лето ишле без шешира, и које се још виђају гологлаве, морају помислити већ на шешире. Какви ће ти шешири бити, не знамо, али какви били, турбане, који су нам већ познати, потиснути неће и то баш зато што се турбани могу узети на толико начина да немају два једнака.

То ће нам најбоље показати ова серија слика:

1 — Кирстеи Хајберг са својим белим дубоким турбаном, брижљиво увијеним преко ушију, мистично делује као свештеница неке источњачке секте.

2 — Ингеборг Егер са лаким турбаном везаном у машу делује весело и детињски.

3 — Турбан Јени Југо одаје раскош и богатство.

4 — Овај турбан Марије Холст, леп и јединствен, потпуно одговара њеној скромној тоу леги и увојцима њене косе.

